

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
30 mei 2017
Ons kenmerk
ECFD/U201700422
Lbr. 17/031
Telefoon
(070) 373 8393
Bijlage(n)
1

Onderwerp
Voortgang regionale samenwerking waterketen

Samenvatting

Met deze brief informeren wij u over de voortgang en het resultaat van de regionale samenwerking in de waterketen. In 2011 hebben Rijk, IPO, UvW, Vewin en VNG het Bestuursakkoord Water (BAW) gesloten. De afspraken in dit akkoord gaan over de beperking van de stijging van de kosten, het vergroten van de kwaliteit (professionaliteit) en het verminderen van de kwetsbaarheid in de waterketen. De uitwerking vindt plaats in 49 regio's.

In de meeste regio's werken gemeenten en waterschappen met de drinkwaterbedrijven, voorspoedig samen aan het behalen van de gestelde doelen. De totale besparing op de jaarlijkse beheerkosten van de afvalwaterketen bedraagt in 2017 € 295 miljoen. Dit is 78% van de totale ambitie van €380 miljoen minder meerkosten in de afvalwaterketen in 2020. De verwachting voor 2020 is dat vrijwel alle regio's hun ambitie gaan halen, waarbij enkele regio's zelfs meer doen. Met betrekking tot de professionaliteit van dienstverlening (kwaliteit) geldt dat waterschappen en gemeenten nu gemiddeld 63% van de eigen ambitie hebben gerealiseerd.

In de tweede helft van de uitvoeringstermijn van het BAW is de aandacht meer gericht op de moeilijker op te pakken uitdagingen. Wij zijn goed op koers om de doelstellingen uit het Bestuursakkoord voor 2020 te realiseren, maar we zijn er nog niet. Door de krachten te blijven bundelen blijft het mogelijk om de doelen in 2020 te realiseren.

Aan de leden

Datum

30 mei 2017

Ons kenmerk

ECFD/U201700422

Lbr. 17/031

Telefoon

(070) 373 8393

Bijlage(n)

1

Onderwerp

Voortgang regionale samenwerking waterketen

Geacht college en gemeenteraad,

Jaarlijks brengt de landelijke projectorganisatie de voortgang en het resultaat van de regionale samenwerking in de waterketen in beeld. Dit is één van de landelijke afspraken uit het Bestuursakkoord Water van 2011. Deze afspraken hebben betrekking op de beperking van de stijging van de kosten, het verhogen van de kwaliteit (professionaliteit) en het verminderen van de kwetsbaarheid. De uitvoering vindt plaats in 49 regio's (zie bijlage 1).

Uit de in het voorjaar van 2017 gehouden inventarisatie blijkt opnieuw dat gemeenten en waterschappen samen met de drinkwaterbedrijven met groot enthousiasme samenwerken en goede vooruitgang boeken met het behalen van de gestelde doelen. In het vervolg van deze ledenbrief gaan we uitgebreid in op de resultaten van deze inventarisatie. De Unie van Waterschappen zendt een gelijklopende ledenbrief aan haar leden.

De 'tweede helft' van de samenwerking (periode 2016-2020)

De afspraken en doelstellingen uit het Bestuursakkoord Water zijn gericht op de periode 2011-2020. Anno 2017 spreken we over de 'tweede helft'. De aandacht is nu meer gericht op de moeilijker op te pakken uitdagingen, zoals groot onderhoud en de investeringen in vernieuwing van de afvalwatersystemen. Wij zijn goed op koers om de doelstellingen uit het Bestuursakkoord voor 2020 te realiseren, maar we zijn er nog niet. Door de krachten te blijven bundelen blijft het mogelijk om de doelen in 2020 te realiseren.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag

070 - 373 83 93 | info@vng.nl

vng.nl

In de eindrapportage 'Waterketen 2020 - Slim, betaalbaar, robuust' van de Visitatiecommissie waterketen van december 2014 stellen de commissie en de minister van I&M dat de BAW-doelen met extra inspanningen haalbaar zijn. Sindsdien werken de partijen in de waterketen aan de volgende vervolgstappen:

- *Het gezamenlijk investeringsprogramma*: Medio 2016 is een handreiking gemaakt om de investeringen voor de regio samen onder de loep te kunnen nemen. Deze handreiking is beschikbaar gesteld aan de ambtelijke trekkers van de regio's.
- *De Omgevingswet*: Met de nieuwe Omgevingswet vervalt de huidige wettelijke planverplichting van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) en vindt deregulering van lozingsregels voor riolering, bodem en oppervlaktewater plaats. Deze wijziging versterkt de noodzaak tot intensieve afstemming van beleid en maatregelen op het niveau van de decentrale overheden.

Voor het behalen van de BAW-doelen is het nodig om het gezamenlijk belang en de bestuurlijke urgentie te handhaven.

Landelijk beeld van de voortgang en het resultaat (voorjaar 2017)

Bijlage 2 bevat een factsheet van de regio's en drinkwaterbedrijven. De sheet beschrijft de vooruitgang in de regio's van de afvalwaterketen (gemeenten en waterschappen) en de verbetering van drinkwaterbedrijven.

Gematigde lastenontwikkeling

In het Bestuursakkoord Water is een gematigde lastenontwikkeling afgesproken voor huishoudens en bedrijven. De lastenontwikkeling is in beeld gebracht langs twee invalshoeken: ten eerste de opbrengst van de rioolheffing en de zuiveringsheffing ten opzichte van de prognose bij autonome ontwikkeling en bij meer intensieve samenwerking en ten tweede de ontwikkeling van de lastendruk voor huishoudens en bedrijven.

De factsheet maakt duidelijk dat de *opbrengsten uit de riool- en zuiveringsheffing* in de periode 2010 t/m 2017 nog steeds duidelijk onder de prognoses blijven (zie figuren 1 en 2 van bijlage 2). Hetzelfde geldt ten aanzien van de *kosten van de drinkwaterbedrijven* (zie figuur 3 bijlage 2). Het beeld is positief, maar dat is nog geen garantie dat we de doelstelling voor 2020 realiseren. Het vergt voortdurend alertheid en daadkracht om de doelstelling te halen. Pas dan slagen we er gezamenlijk in om de feitelijke belastingopbrengst onder de prognose van de heffingen (inclusief doelmatigheidswinst) te houden.

Uit de *ontwikkeling van de lastendruk voor huishoudens en bedrijven* blijkt dat de lasten in de waterketen voor meerpersoonshuishoudens in 2017 met 0,1% dalen ten opzichte van 2016. De lastenontwikkeling blijft daarmee onder de inflatie (prognose 1%).

De positieve ontwikkeling van de lasten is voor een belangrijk deel het gevolg van de succesvolle samenwerking. Deze komt tot uitdrukking in beleidsmatige keuzes, efficiencymaatregelen in de bedrijfsvoering (o.a. belastingheffing en centrale ondersteuning) en ook steeds vaker het optimaliseren van investeringen.

Doelrealisatie kosten

De totale besparing op de jaarlijkse beheerkosten van de afvalwaterketen bedraagt in 2017 € 295 miljoen. Dit is 78% van de totale ambitie van €380 miljoen minder meerkosten in de afvalwaterketen in 2020. De verwachting voor 2020 is dat vrijwel alle regio's hun ambitie gaan halen, waarbij enkele

regio's zelfs meer doen. Tegelijkertijd is de verwachting dat de kosten zullen stijgen als gevolg van extra investeringen door gemeenten en waterschappen vanwege maatregelen gericht op klimaatadaptatie en milieukwaliteitseisen (Europese Kaderrichtlijn Water).

Drinkwaterbedrijven hebben het doel van €70 miljoen kostenbesparingen in 2020 al bereikt. Zij hebben €89 miljoen aan kostenbesparingen gerealiseerd. Dit is 127% van €70 miljoen. Ook voor drinkwaterbedrijven geldt dat naar verwachting de investeringen de komende jaren zullen stijgen.

Doelrealisatie kwaliteit en kwetsbaarheid

Met betrekking tot de professionaliteit van dienstverlening (kwaliteit) geldt dat waterschappen en gemeenten nu gemiddeld 63% van de eigen ambitie hebben gerealiseerd. Uit het kaartbeeld (zie bijlage 2) blijkt dat steeds meer regio's goed op koers liggen om de eigen doelstellingen in 2020 te realiseren. Voor de drinkwaterbedrijven is de gemiddelde realisatie 77%. Ten aanzien van de kwetsbaarheid geldt dat de regio's gemiddeld 57% hebben gerealiseerd terwijl dit voor drinkwaterbedrijven gemiddeld 84% is.

Aandachtspunt bij de interpretatie van de geschetste landkaarten (figuren 6 t/m 10, bijlage 2) is dat de relatieve vooruitgang van de regio in beeld gebracht ten opzichte van de eigen doelstelling zoals gerapporteerd in 2014. Op koers liggen bij een zeer hoge ambitie scoort slechter in termen van doelrealisatie dan vooruitlopen op een (te) laag gestelde ambitie. Deze kaarten moeten daarom worden gelezen met de blik op de uitgangspositie in 2014 (zoals opgenomen in figuur 5, bijlage 2).

Meer samenwerking tussen gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven

De regionale samenwerking tussen gemeenten en waterschappen gebeurt op verschillende manieren. Het intensief samenwerken in projecten en op het vlak van kennisdeling vormt de gemene deler in alle regio's. De netwerk- en programmaorganisaties zijn nog steeds de meest gekozen varianten. Het samenwerken in federatief verband of in een gezamenlijke organisatiestructuur neemt wel toe (figuur 11, bijlage 2). De mate waarin drinkwaterbedrijven participeren in de regio's neemt ook steeds verder toe.

De Staat van Ons Water

De verzamelde informatie die de basis vormde voor deze ledenbrief en de factsheet zijn ook gebruikt voor de rapportage van de minister van IenM aan de Tweede Kamer over de voortgang van de afspraken in het BAW. Dit rapport (De Staat van Ons Water) is inmiddels aangeboden aan de Tweede Kamer.

Voortzetten landelijke ondersteuning

Als koepels blijven we in de komende jaren de regio's ondersteunen en stimuleren. We zetten het ondersteuningsprogramma voort ter bevordering van de dialoog tussen gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven en ter ondersteuning van de BAW-doelrealisatie.

Bijeenkomsten en netwerk

VNG en UvW organiseren verschillende activiteiten om de regionale samenwerking te ondersteunen. Ook dit jaar komen de bestuurders in oktober bij elkaar voor een beeld van de actualiteit, een blik op de toekomst en het handelingsperspectief. Er komen bijeenkomsten over een sterkere samenwerking met drinkwaterbedrijven en landelijke bijeenkomsten voor de medewerkers in de regio's.

Met de activiteiten willen we de onderlinge dialoog stimuleren en met elkaar het gesprek aangaan over de uitdagingen om de regionale uitvoeringsplannen concreet in de praktijk te brengen ('scoren in de tweede helft'). Op de website van het landelijk project www.samenwerkenaanwater.nl vindt u de actualiteit en achtergronden, goede voorbeelden en interactie via sociale media (#samenwaw).

Meer informatie

Voor meer informatie over de voortgang van de samenwerking kunt u contact opnemen met de heer Bert van Vijfeijken. Hij is bereikbaar op het telefoonnummer (070) 373 8393 of per email: bert.vanvijfeijken@vng.nl.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Algemeen directeur

Voortgang en resultaat regionale uitwerking

Bestuursakkoord Water, onderdeel waterketen

Stand van zaken voorjaar 2017

In het Bestuursakkoord Water (BAW) van mei 2011 zijn afspraken gemaakt over onder andere het vergroten van de doelmatigheid in de waterketen. De regionale uitvoering van deze afspraken door gemeenten en waterschappen in 49 deelgebieden is in volle gang. Drinkwaterbedrijven sluiten hier in toenemende mate bij aan. Deze factsheet geeft inzicht in de voortgang en het tussentijdse resultaat (stand van zaken voorjaar 2017).

1. Doelmatigheidswinst en lastendruk afvalwaterketen

Een belangrijk doel van de afspraken in het Bestuursakkoord Water over de waterketen is het realiseren van besparingen op jaarlijkse kosten. De partijen hebben ingezet op besparingen die oplopen tot € 450 miljoen in 2020 en welke zorgen voor een beperking van de kostenstijging. Het beoogde effect is een gematigde lastenontwikkeling in de waterketen (riool- en zuiveringsheffing en drinkwatertarieven) voor burgers en bedrijven. De € 450 miljoen aan structurele kostenbesparingen in 2020 is opgebouwd uit € 380 miljoen voor de afvalwaterketen (gemeenten en waterschappen) en € 70 miljoen voor de drinkwatervoorziening (drinkwaterbedrijven).

Ontwikkeling riool- en zuiveringsheffing

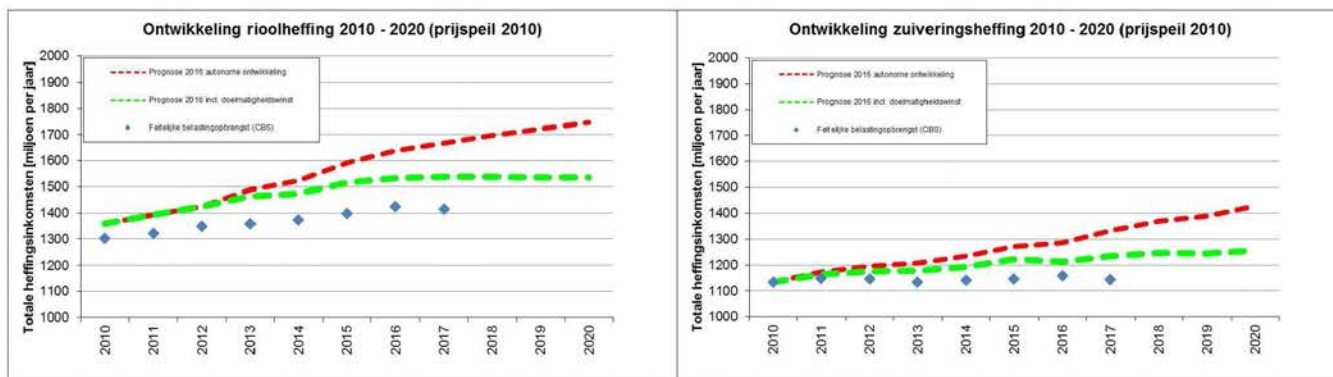
De figuren 1 en 2 tonen de gerealiseerde en verwachte ontwikkeling van de riool- en zuiveringsheffing bij de 388 gemeenten en de 21 waterschappen. Figuur 3 toont hetzelfde met betrekking tot de kosten van de 10 drinkwaterbedrijven¹. Hierbij zijn de gerealiseerde heffingsopbrengsten en de kosten van de drinkwaterbedrijven gerelateerd aan de prognose ervan².

Figuur 1: Ontwikkeling van de totale heffingsopbrengsten voor de afvalwaterketen

¹ De drinkwaterkosten zijn exclusief de rijksbelastingen die bovenop het drinkwatertarief in rekening worden gebracht

² De gegevens over de opbrengsten van de gemeenten en waterschappen en kosten van de drinkwaterbedrijven zijn, zoals afgesproken in het BAW, weergegeven in het prijspeil van 2010.

Figuur 2: Ontwikkeling van de opbrengsten van rioolheffing (gemeenten) en zuiveringsheffing (waterschappen)

Figuur 3: Ontwikkeling van de kosten van drinkwaterbedrijven

De prognoses van de autonome ontwikkeling (rode lijnen) zijn gebaseerd op het landelijk feitenonderzoek (2010), de prognoses van de Unie van Waterschappen (2010, 2013 en 2016), de prognoses op basis van de benchmark rioleringszorg (2010, 2013 en 2016) en de bedrijfsvergelijking drinkwaterbedrijven (2010-2016).³ De prognoses zijn getoetst door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van Lagere Overheden (COELO). De afspraken in het Bestuursakkoord resulteren in prognoses voor de ontwikkeling van de heffingsopbrengsten van de riool- en zuiveringsheffing en de kosten van de drinkwaterbedrijven langs de groene lijnen.

Uit de figuren 1, 2 en 3 blijkt dat de feitelijke stijging van de opbrengsten en kosten voor de (afval)waterketen gematigder is dan in 2010 was voorzien. De besparingen zijn zichtbaar en zijn sneller gerealiseerd dan bij het afsluiten van het BAW in 2011 werd verwacht⁴. De besparingen zorgen voor een beperking van de kostenstijging (minder meerkosten) en resulteren in een gematigde lastenontwikkeling in de periode tot 2020.

³ De prognose is in 2016 gecorrigeerd (conform afspraken BAW, prognose 2013) voor met name externe ontwikkelingen zoals de rentestand en het toegenomen aandeel kwijtscheldingen en oninbaar-verklaringen.

⁴ Rapportage 'Nulmeting doelmatig waterbeheer' (2012), Werkgroep Financiële Doelmatigheid (Min IenM, RWS, IPO, VNG, UvW en Vewin).

Gerealiseerde kostenbesparing voorjaar 2017

Volgens de eindrapportage van de Visitatiecommissie Waterketen (2014) hebben de regio's van gemeenten en waterschappen een totale besparing van € 355 miljoen op de jaarlijkse kosten als ambitie vastgelegd in plannen (t.o.v. afgesproken € 380 miljoen uit BAW). Voor de drinkwaterbedrijven is dit € 85 miljoen (t.o.v. afgesproken € 70 miljoen uit BAW).

Jaarlijks brengen de VNG, UvW en Vewin in beeld in welke mate de (regionale) ambities en doelstellingen, die voortkomen uit het Bestuursakkoord Water, zijn gerealiseerd. Uit de huidige inventarisatie blijkt dat de regio's van gemeenten en waterschappen en de drinkwaterbedrijven goed op weg zijn om de regionale ambities voor 2020 te realiseren. Eind 2016 was de besparing op de jaarlijkse kosten van de regio's van gemeenten en waterschappen samen € 295 miljoen (78% van € 380 miljoen). Ook blijkt dat de prognoses voor de doelrealisatie van de kostenbesparing in 2020 inmiddels hoger zijn dan de in het najaar van 2014 aan de Visitatiecommissie gerapporteerde regionale ambitie van € 355 miljoen.

Voor de drinkwaterbedrijven was de besparing op de jaarlijkse kosten eind 2016 samen € 89 miljoen (127% van € 70 miljoen).

De besparingen in de afvalwaterketen zijn mede te danken aan een andere investeringsstrategie van gemeenten en waterschappen. Deze kent twee aspecten. Enerzijds is deze gebaseerd op intensiever meten en monitoren van afval- en regenwaterstromen. Hierdoor neemt het inzicht in de feitelijke toestand en het functioneren van de afvalwaterketen toe. Op basis van dit inzicht en het beter benutten van de beleidsvrijheid van gemeenten en waterschappen (lokaal maatwerk in plaats van het dogmatisch toepassen van (generieke) normen), worden nut en noodzaak van investeringen beter in beeld gebracht dan voorheen. Anderzijds is de investeringsstrategie inmiddels gebaseerd op assetmanagement. Toepassing van assetmanagement heeft geleerd dat de technische levensduur van infrastructuur vaak aanzienlijk langer is dan waarvan ten tijde van de bouw werd uitgegaan. Met risicogestuurd onderhoud kan deze technische levensduur optimaal uitgenut worden met behoud van bedrijfszekerheid. Dit alles heeft tot heroverweging van investeringsprogramma's geleid, waarbij als uitgangspunt is gehanteerd dat bijstellingen van deze programma's geen negatieve gevolgen op de prestaties mogen hebben.

De stijging van de rioolheffing is minder dan de verwachting was op basis van de benchmark 2013. Naar verwachting neemt de bereikte doelmatigheidswinst verder toe. Tegelijkertijd nemen de investeringen in klimaatadaptatie en met name het beperken van wateroverlast toe. Dat leidt tot een opwaartse druk op de hoogte van de heffing.

Voor de waterschappen leveren een betere samenwerking met gemeenten en drinkwaterbedrijven en interne efficiencymaatregelen een belangrijke bijdrage aan lagere exploitatiekosten. Ook komen er in de zuiveringsheffing meer besparingen terecht dan in de prognose zijn meegenomen. In de prognose

zijn alleen de besparingen meegenomen die direct gerelateerd zijn aan de infrastructuur voor de afvalwaterzuivering. Maar er zijn bijvoorbeeld ook besparingen die voortvloeien uit efficiëntere belastingheffing en een efficiënter centraal ondersteuningsapparaat van de waterschappen, die ten bate komen van de zuiveringsheffing.

Bij de drinkwaterbedrijven zijn extra besparingen gerealiseerd in de operationele kosten. Daarnaast bleven tot en met 2015 de investeringen iets achter bij de prognose. Dit kan worden verklaard door optimalisatie van investeringsplanning onder invloed van verbeteringen in het asset management. Ook de drinkwaterbedrijven hebben hierbij het uitgangspunt gehanteerd dat bijstellingen van het investeringsprogramma niet tot een lagere kwaliteit van de taakuitvoering en dienstverlening mogen leiden.

De figuren 1 t/m 3 laten ook zien dat de besparingen niet kunnen voorkomen dat de kosten en daarmee de heffingsinkomsten in het beheer van de waterketen stijgen. De belangrijkste oorzaken van deze stijgingen zijn:

- opgaven als gevolg van intensieve neerslag (klimaatverandering) en milieukwaliteitseisen (o.a. EU-kaderrichtlijn water).
- de eerste aanleg van de riolering is in de meeste gevallen betaald uit de grondopbrengst en is dus in een keer ten laste gebracht van de koper van het gebouw. Voor de zuiveringsinstallaties geldt dat de eerste aanleg veelal deels door het Rijk werd gesubsidieerd. De vervanging van de infrastructuur wordt collectief en in zijn geheel betaald uit de riool- en zuiveringsheffing.
- verbreding van de gemeentelijke watertaken in 2009 van uitsluitend afvalwater naar afvalwater, regenwater en grondwater. De taken worden uit de rioolheffing bekostigd, waar deze voorheen uit andere middelen (onroerende zaak belasting en andere algemene middelen) werden bekostigd.

Lastendruk huishoudens en bedrijven

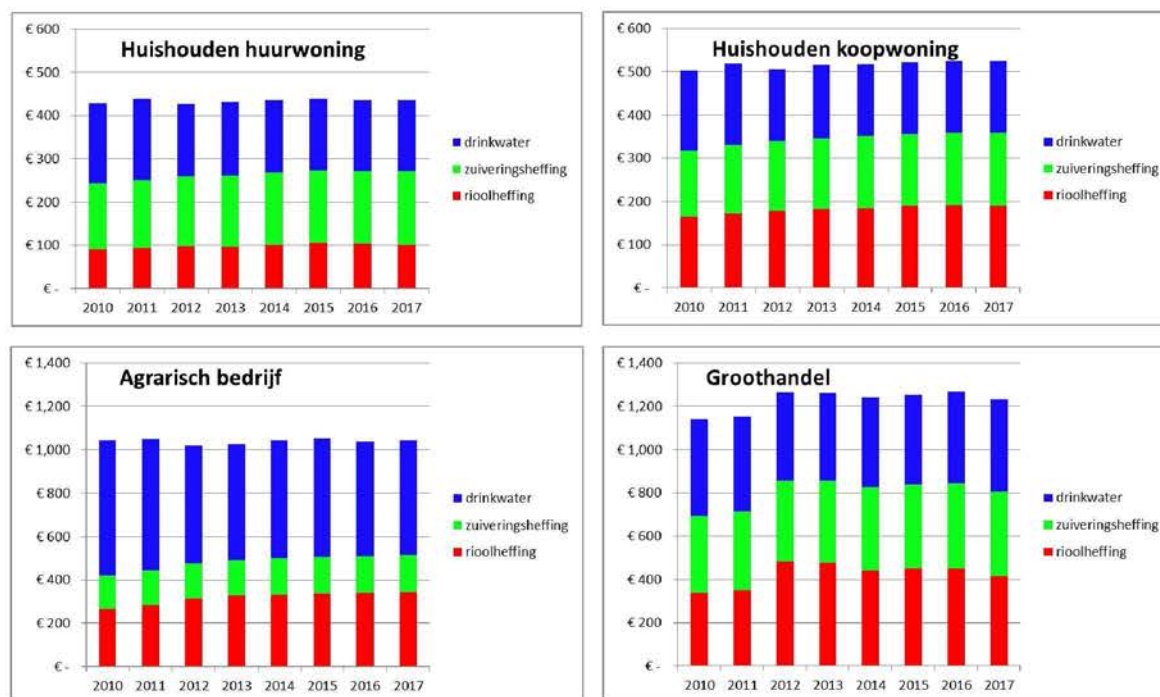
Tabel 1 en figuur 4 geven de ontwikkeling van de lastendruk van een aantal maatgevende situaties voor huishoudens en bedrijven weer. Deze gegevens zijn in het prijspeil van het betreffende jaar.

Tabel 1: Ontwikkeling lastendruk waterketen voor huishoudens en bedrijven⁵

Gemiddelde belastingdruk	2015			2016			2017			2016-2017			totaal
	R	Z	DW	R	Z	DW	R	Z	DW	Riool (R)	Zuivering (Z)	Drinkwater (DW)	
Huishouden huurwoning [meerpersoonshuishouden]	€ 105	€ 168	€ 166	€ 103	€ 169	€ 165	€ 102	€ 170	€ 164	-0.6%	0.1%	-0.2%	-0.1%
Huishouden koopwoning [meerpersoonshuishouden]	€ 189	€ 168	€ 166	€ 190	€ 169	€ 165	€ 190	€ 170	€ 165	-0.2%	0.1%	-0.1%	-0.1%
Agrarisch bedrijf	€ 336	€ 168	€ 546	€ 341	€ 169	€ 530	€ 345	€ 170	€ 529	1.1%	0.1%	-0.1%	0.3%
Groothandel	€ 450	€ 389	€ 413	€ 451	€ 392	€ 427	€ 415	€ 391	€ 427	-8.1%	-0.2%	0.0%	-2.9%

Bron: COELO, april 2017

Voor huishoudens en de twee typen bedrijven ligt de stijging van de lokale lasten als gevolg van de riool- en zuiveringsheffing en het drinkwatertarief onder het niveau van de inflatie (prognose inflatie in 2017: 1,0%). Voor huishoudens en de categorie groothandel is sprake van een daling van de lasten.

Figuur 4: Ontwikkeling lastendruk waterketen voor huishoudens en bedrijven (2010-2017)

⁵ Belastingdruk in € per huishouden en per bedrijf. De tarieven van de drinkwaterbedrijven zijn exclusief de rijksbelastingen die daar bovenop in rekening worden gebracht.

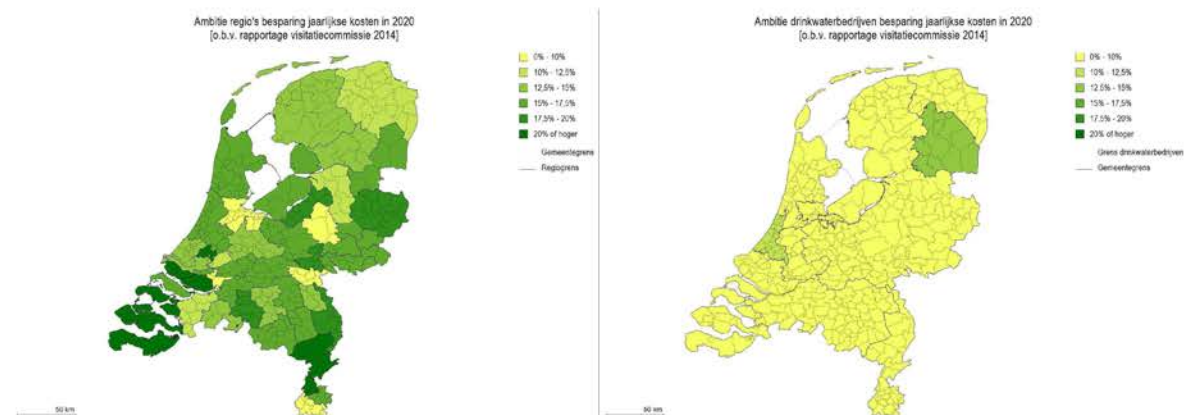
2. Voortgang en resultaat in de 49 regio's en bij de drinkwaterbedrijven

De regionale uitvoering van de afspraken van het bestuursakkoord is in volle gang. De dialoog tussen gemeenten onderling, waterschappen onderling en tussen gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven wordt in het hele land gevoerd. Dit leidt tot concrete (bestuurlijke) afspraken en de (gezamenlijke) uitvoering van de beheertaken. Gezien het karakter van het uitwerkingsproces zijn er regionale verschillen in tempo en diepgang. Een aantal (koploper) regio's ligt goed op koers om de doelen van het Bestuursakkoord Water te halen, terwijl andere regio's zich extra moeten inspannen om tot diezelfde resultaten te komen.

In het vervolg van deze paragraaf wordt gedetailleerder inzicht gegeven in de voortgang en de doelrealisatie. Samenvattend kan worden geconcludeerd dat het uitwerkingsproces het afgelopen jaar voortvarend is voortgezet, dat de noodzaak van samenwerking breed wordt gedragen en dat er net als vorig jaar belangrijke stappen voorwaarts zijn gezet in vergelijking met de situatie in het voorjaar van 2016.

Kostenbesparing

In figuur 5 is de ambitie van de regio's en de drinkwaterbedrijven weergegeven voor de besparing op jaarlijkse kosten in 2020, zoals deze in het najaar van 2014 is vastgelegd in (regionale) plannen. De figuur is gebaseerd op de rapportage van de Visitatiecommissie Waterketen (2014).

Figuur 5: Regionale ambities regio's gemeenten en waterschappen (links) en drinkwaterbedrijven (rechts) besparing jaarlijkse kosten in 2020 [Bron: rapportage visitatiecommissie, 2014]

De figuren 6 en 7 geven de doelrealisatie van de besparing op de jaarlijkse kosten per regio en drinkwaterbedrijf weer in het voorjaar van 2017. De doelrealisatie is uitgedrukt in een percentage ten opzichte van de ambitie die de regio's en drinkwaterbedrijven hebben vastgelegd in plannen. Wanneer we de door de regio's aangeleverde cijfers optellen, blijkt dat zij op dat moment 84% van de door hen zelf beoogde kostenbesparing in de afvalwaterketen hadden gerealiseerd. De getotaliseerde gerealiseerde kostenbesparing van de drinkwaterbedrijven bedroeg begin 2017 114% van hun eigen ambitie voor het jaar 2020.

Doelrealisatie besparing jaarlijkse kosten regio's in 2017
 [% ambitie besparing jaarlijkse kosten in 2020]

Figuur 6: Doelrealisatie kostenbesparing regio's gemeenten en waterschappen voorjaar 2017 ten opzichte van de ambitie in 2020

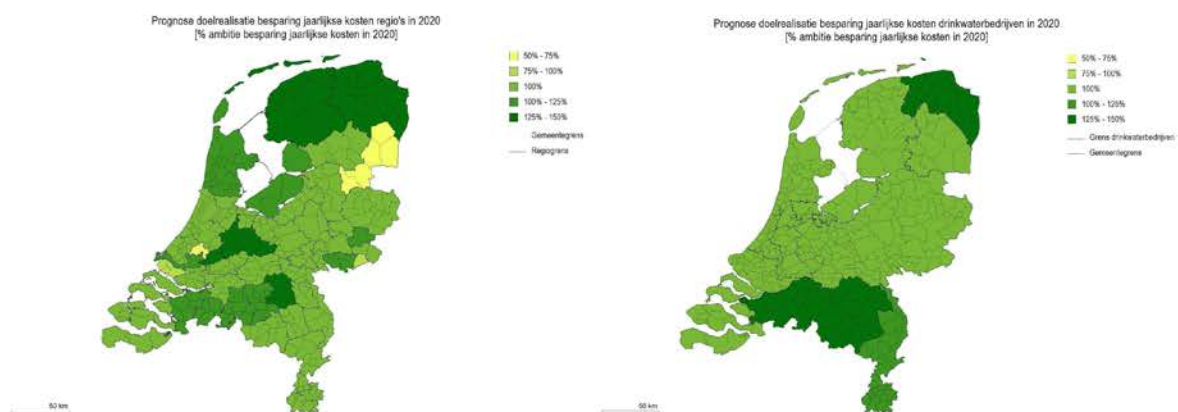
Doelrealisatie besparing jaarlijkse kosten drinkwaterbedrijven in 2017
 [% ambitie besparing jaarlijkse kosten in 2020]

Figuur 7: Doelrealisatie kostenbesparing drinkwaterbedrijven voorjaar 2017 ten opzichte van de ambitie in 2020

De figuren geven de relatieve vooruitgang weer ten opzichte van de eigen ambitie die in 2014 aan de Visitatiecommissie waterketen is gerapporteerd. Op koers liggen op een zeer hoge ambitie scoort slechter (lichter groen) in termen van doelrealisatie dan vooruitlopen (donker groen) op een te laag gestelde ambitie. Deze kaarten moeten met andere woorden gelezen worden als 'Hoe ver is een regio met de realisatie van de eigen doelstelling'.

Figuur 8 geeft de prognoses weer van de doelrealisatie van de vastgestelde ambities in 2020. Een percentage hoger dan 100% geeft aan dat de verwachte kostenbesparingen in 2020 hoger zullen zijn dan de vastgestelde ambities. Een percentage lager dan 100% geeft aan dat de verwachting is dat de besparingen lager zijn dan deze ambitie.

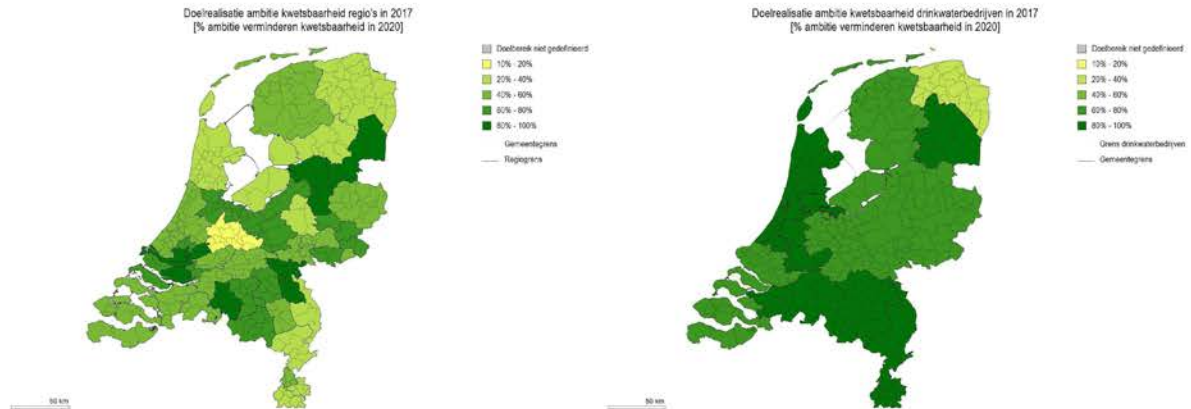
Figuur 8: Prognose doelrealisatie besparing jaarlijkse kosten regio's gemeenten en waterschappen (links) en drinkwaterbedrijven (rechts) in 2020 [t.o.v. vastgestelde regionale ambitie van respectievelijk € 355 en 85 miljoen]

Investeren in het verminderen van kwetsbaarheid en verhogen van kwaliteit (professionaliteit)

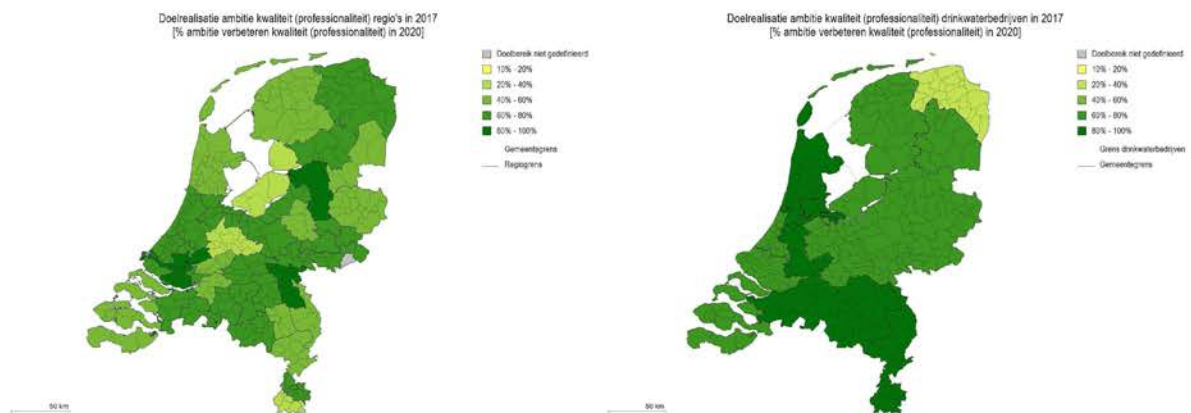
Naast de doelstelling voor kostenbesparing zijn in het Bestuursakkoord Water ook doelstellingen geformuleerd voor het verminderen van de kwetsbaarheid bij en het verhogen van de kwaliteit (professionaliteit) van de uitvoering van de beheertaken in de waterketen. Ook op deze thema's zetten gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven concrete stappen. Het thema kwaliteit van de uitvoering van de beheertaken (en keuzes die daarbij aan de orde zijn) vormen belangrijke bouwstenen voor de te realiseren kostenbesparingen. Inzicht in de feitelijke toestand en het functioneren van de waterketen leidt tot optimalisering van beheers- en investeringsbeslissingen. Ook op het gebied van duurzaamheid en innovatie zijn in het land aansprekende voorbeelden te zien ⁶.

⁶ <http://www.samenwerkenaanwater.nl/inspiratie/kansenkaart>

De regio's van gemeenten en waterschappen en de drinkwaterbedrijven hebben ook voor de thema's kwetsbaarheid en kwaliteit eigen ambities geformuleerd. De figuren 9 en 10 geven de doelrealisatie weer van deze ambities in het voorjaar van 2017. Ook uit deze kaartbeelden blijkt dat een aantal regio's en de drinkwaterbedrijven goed op koers liggen om de eigen doelstellingen in 2020 te realiseren.

Figuur 9: Doelrealisatie verminderen kwetsbaarheid bij uitvoering beheertaken regio's gemeenten en waterschappen (links) en drinkwaterbedrijven (rechts) in 2016 [t.o.v. geformuleerde regionale ambitie voor 2020]

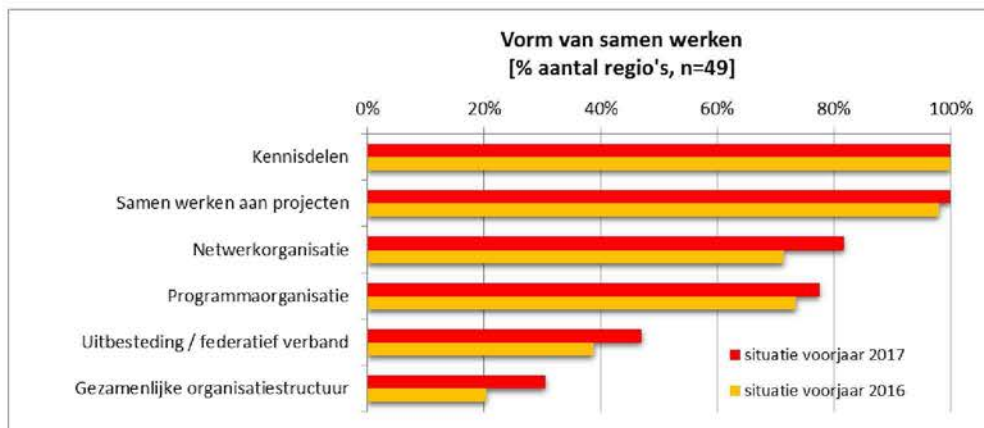

Figuur 10: Doelrealisatie verhogen kwaliteit (professionaliteit) van uitvoering beheertaken regio's gemeenten en waterschappen (links) en drinkwaterbedrijven (rechts) in 2016 [t.o.v. geformuleerde regionale ambitie voor 2020]

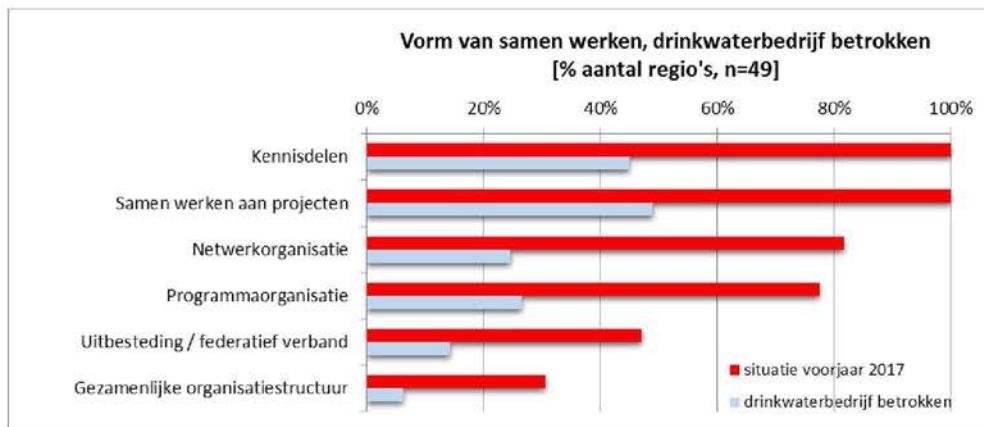
Voor kwaliteit geldt dat de regio's gemiddeld inmiddels 63% van de eigen ambitie hebben gerealiseerd. Voor de drinkwaterbedrijven is die gemiddelde realisatie 77%. De regio's hadden gemiddeld 57% gerealiseerd van de ambitie op het gebied van kwetsbaarheid. Bij de drinkwaterbedrijven was dat gemiddeld 84%.

Structuur regionale samenwerking

De regionale samenwerking wordt op verschillende manieren ingevuld en verankerd. Het uitgangspunt hierbij is altijd: (organisatie)structuur volgt de inhoud van het werk. De figuren 11 en 12 geven een overzicht van verschillende vormen, waarin gemeenten en waterschappen samen werken en de mate waarin de drinkwaterbedrijven hierbij zijn betrokken, uitgedrukt als percentage van het totaal aantal regio's. Uit de monitoring blijkt dat in toenemende mate structuur ontstaat in de regionale samenwerking. Drinkwaterbedrijven sluiten in toenemende mate vanuit inhoudelijke werkprocessen aan bij de samenwerkende gemeenten en waterschappen.

Figuur 11: Vormen van samen werken tussen gemeenten en waterschappen in regio's

Figuur 12: Vormen van samen werken regio's en mate van betrokkenheid drinkwaterbedrijven